

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: Politiek jaarboek 1969: De Nederlandse politiek in het parlementaire jaar 1967/68

Thijn, E. van

Citation

Thijn, E. van. (1969). Boekbespreking van: Politiek jaarboek 1969: De Nederlandse politiek in het parlementaire jaar 1967/68. *Acta Politica*, 4: 1968/1969(4), 474-475. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451169>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451169>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

BOEKBESPREKINGEN

GALEN, J. JANSSEN VAN, *Politiek jaarboek 1969*. De Nederlandse politiek in het parlementaire jaar 1967/68. Amsterdam (Bekking), (1969). —232 p. f 9,50.

Politiek Jaarboek 1969 gaat niet over 1969. Het geeft een boeiend beeld van de belangrijkste politieke evenementen van september 1967 tot en met september 1968. Dat dit een 'parlementair jaar' zou zijn is niet meer dan een toevaligheid. Want van de 20 hoofdstukken zijn er slechts vier aan het parlementaire gebeuren gewijd. En deze eer moet het parlement dan nog delen met buitenparlementaire acties (b.v. de bouwvakkersdemonstratie), buitenparlementaire instellingen (b.v. de Stichting van de Arbeid) en buitenparlementaire heren (als Zijlstra en Verolme). Dit is geen kritiek op de auteur. Terecht blijkt uit zijn overzicht dat de belangrijkste politieke gebeurtenissen zich buiten het parlement hebben voltrokken. Terecht is de helft van de 20 hoofdstukken gewijd aan de interne ontwikkelingen in de politieke partijen. Terecht ook besteedt hij ruime aandacht aan de werkzaamheden van de staatscommissie-Cals-Donner en de vele rapporten en adviezen die over ons parlementair systeem en kiesstelsel zijn uitgebracht.

Van de ontwikkelingen binnen de partijen geeft Jansen van Galen een kostelijke beschrijving. Maar tegelijkertijd weet hij zijn basisgegevens op een zodanige wijze te groeperen, dat hij de lezer als het ware uitlokt tot een vergelijkende analyse. De overeenkomsten tussen de ontwikkelingen binnen vrijwel alle politieke partijen zijn dan ook té frappant om de verleiding te kunnen weerstaan ze niet in hun onderlinge samenhang te vermelden:

- (a) de verbroekeling van het beeld van de meeste partijen, variërend van een scheuring, ontploffing of scheiding der geesten, via het accepteren en zelfs accentueren van groepsvorming en pluriformiteit tot de met kunst en vliegwerk gemaskeerde aanwezigheid van verschillende humeuren, nuances en mentaliteiten;
- (b) de oplaaiende strijd binnen de partijen om de bestuursfuncties met bijbehorende discussies over aflossing van de wacht, over- en ondervraging, over- en ondervertegenwoordiging, de onmogelijkheid van samenwerking tussen deze en gene, enz.;
- (c) de toenemende discussie over de interne partijdemocratie, de structurering en functionering van een partijorganisatie, de toelaatbare en ontoelaatbare methodieken, het al of niet hanteren van geëigende kanalen, het al of niet geoorloofd zijn van voortijdige publikaties als pressiemiddel over en weer, enz.;
- (d) de behoedzaamheid waarmee alle pluriforme partijen spelen met de concentratiegedachte, zich voortdurend op twee vleugels indekkend, afwisselend grensincidenten op links en rechts doorstaand, dan weer eens hard hollend om vervolgens weer af te remmen, maar voortdurend hamerend op de noodzaak om de eigen — zij het pluriforme — identiteit tot iedere prijs te handhaven, al is men natuurlijk bereid afstand te doen op een niet nader aangeduid moment van niet nader aangeduide hobbies;
- (e) de onderlinge fricties in vrijwel alle partijen tussen de verantwoordelijkheden van besturen en fracties, met name ook over de vraag wie er bij de concentratievorming voorop moet lopen (bedoeld wordt: af moet remmen), variërend van aanwijsbare geschillen over concrete activiteiten (komische act voor drie heren) tot een meer algemeen onbehagen over parlementaire flirtations, hetzij naar de ene, hetzij naar de andere kant.

Al met al verschaft deze opsomming van overeenkomstige ontwikkelingen een beeld dat sterk doet denken aan de wetmatigheden van een zich steeds verder fragmenterend meerpartijensysteem. Wetmatigheden die blijkbaar zo overheer-

send zijn dat zelfs nieuwkomende groeperingen als D'66, PPR en Nieuw Links zich er niet geheel aan kunnen onttrekken: het onbehagen binnen D'66 over de kamerfractie die zich teveel of te weinig voor 't socialistisch karretje' liet spannen; de immense vleugelspanwijdte van de PPR van PSP tot ARP; de loyaliteitsdiscussie binnen Nieuw Links rondom de excommunicatie van Van den Doel, enz.

Het is de grote verdienste van de auteur dat hij in de beschrijving van al dit soort politieke feiten een zodanig gevoel voor hoofd- en bijzaken demonstreert, dat hij de lezer tot mini-analyses als deze prikkelt. Waarmee slechts aangetoond wil zijn dat de betekenis van dit Jaarboek uitgaat boven de opsomming van gebeurtenissen in het parlementaire jaar 1967-68 en wel degelijk het afglijdingsproces blootlegt waarin ons democratisch systeem zich op dit moment bevindt. En zo opgevat gaat het Politiek Jaarboek 1969 toch eigenlijk ook wel over 1969.

E. van Thijn

LAFEWER, C. V., *Nieuw-Guinea en de Volkskrant*. Assen (Van Gorcum), 1968. —135 p. f 14,75. (Polemologische Studiën, 9)

De Nieuw-Guinea-kwestie is sinds de bestuursoverdracht via de Verenigde Naties aan Indonesië in 1962 en 1963 grotendeels uit de Nederlandse publieke belangstelling verdwenen. In 1969 zal deze belangstelling ongetwijfeld enigszins opleven vanwege de volksraadpleging, die volgens het Nederlands-Indonesische verdrag voor het eind van dit jaar in West Nieuw-Guinea plaats moet vinden. Alleen al hierom is de recente analyse van het probleem door Dr C. V. Lafewer een nuttige bijdrage. Het hoofdbestanddeel van *Nieuw-Guinea en de Volkskrant*, gepubliceerd in de reeks 'Polemologische Studiën' van het Polemologisch Instituut te Groningen, is een analyse van de redactionele commentaren van De Volkskrant op het Nieuw-Guinea-probleem, gevolgd door een slotwoord (blz. 49—120). Hieraan gaan vooraf een inleiding door Prof. Mr. B. V. A. Röling (blz. 7—13) en een overzichtelijke en over het algemeen objectieve historische voorbeschouwing (blz. 15—48). Deze voorbeschouwing is mede geschreven 'met het oog op de overeengekomen Papoea-raadpleging' (blz. 15) en eindigt met de aanbeveling aan de Nederlandse regering om of geheel van dit plebisciet af te zien of moeite te doen het in pro-Indonesische richting te laten uitvallen (pp. 45—48). Het boek bevat tevens een zeer volledig en duidelijk literatuuroverzicht (blz. 121—135).

De commentaren van De Volkskrant zijn eerst gerangschikt naar hun auteur (Mr. C. P. M. Romme of J. Lückert), vervolgens naar onderwerp en tenslotte naar chronologie. Van elk onderwerp worden de relevante passages van de commentaren letterlijk geciteerd en daarna door Lafewer kort samengevat. Het oorspronkelijke manuscript bleek te lang te zijn om volledig gepubliceerd te worden en daarom werd besloten de gereproduceerde documenten aanzienlijk in te korten. Voor degenen, die de volledige teksten willen bestuderen, zijn echter exemplaren van het oorspronkelijke manuscript op het Polemologisch Instituut beschikbaar (blz. 13, 53). Deze werkwijze verdient bij de huidige kwantitatieve explosie van publikaties in de sociale wetenschappen zeker navolging.

De citaten uit De Volkskrant vormen uitermate boeiende leesstof en geven een duidelijk beeld van de ontwikkeling van het standpunt van deze krant. De schrijver streeft echter een ambitieuzer doel na dan alleen het nauwkeurig weergeven van de opinies van één dagblad. Hij noemt zijn boek een 'pers-polemologische studie' (blz. 15), die de beïnvloeding van de publieke opinie door de pers vooral met betrekking tot internationale spanningen en conflicten wil analyseren. Het is een case study, die een onderdeel vormt van het 'long-term